

Nr 173.

Av fru **Gustafson** och herr **Andersson** i Tungelsta, om dispositionen av medel ur fonden för idrottens främjande.

Under punkt 72 av tionde huvudtiteln till årets statsverksproposition föreslås, att 6 miljoner kronor måtte anvisas till avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1938/1939. Rörande denna fond har Kungl. Maj:t beslutat, att den skall stå under statskontorets förvaltning och att från denna fond skola bestridas de belopp, som enligt Kungl. Maj:ts bestämmande anslås till gymnastikens och idrottens främjande.

Med hänsyn till det numera allmänt erkända behovet av åtgärder för främjande av stora delar av vårt folks behov av friluftsliv torde det syfte, som anslagen ur denna fond avse att främja, i mycket hög grad vinnas, om anslag för dessa högst behjärtansvärda och för folkhälsan så betydelsefulla ändamål jämväl måtte få bestridas av medel ur fonden för idrottens främjande.

Till stöd för den hemställdan, vari denna motion utmynnar, tillåta vi oss erinra om en del uttalanden av personer, som intressera sig för såväl idrotts- som friluftslivet.

I *Fredrik Ströms* motion nr 294 år 1936 i första kammaren om utredning rörande upplåtande av statens domäner till allmänningar för friluftsliv m. m. läses bl. a. följande:

»Ur folkhälsans synpunkt torde friluftslivet i dess skilda former anses vara minst lika betydelsefullt som någon annan form av fysisk fostran. Även tävlingsidrotten har för övrigt under senare år mer och mer flyttat sina vädjobanor från idrottsplatserna ut i naturen. De tävlingsidrotter, vilka under de senaste årtiondena mest sett antalet av sina utövare ökas, torde vara orienteringslöpning, skid-, cykel- och gångsport samt kanotism. Men det finns även stora skaror av ungdom, vilka aldrig ägna sig åt någon form av tävlingsidrott men som i friluftsliv- och vandringslivet funnit den rekreation de främst behöva. Även medelålders människor, för vilka tävlingsidrott icke längre har någon lockelse eller ens kan anses lämplig, ägna sig i allt större omfattning åt den sunda och härdande motionsidrott som livet i skog och mark utgör. Det är därför på tiden, att det allmänna börjar tillvarataga friluftslivets intressen, vilka i många avseenden sammanfalla med naturskyddets. Behövs det om tio eller femtio år flera idrottsplatser, möter det knappast några hinder att bygga dem då. Men redan om några få år är det kanske för sent att skapa friluftssällmanningar, där naturliga förutsättningar för sådana nu finnas i de större städernas närhet.»

Folkskolläraren *Edvin Wide*, på sin tid en av våra främsta idrottsmän, skriver under rubriken »Skidor åt barnen» (Socialdemokraten den 31/12 1937) bl. a. följande:

»Såsom de ekonomiska förhållandena nu gestalta sig, blir det givetvis allt flera sådana barn utan hem i den gamla goda betydelsen. Vad som är att göra åt

saken är sannerligen inte lätt att säga. Men att lämpliga fritidssysselsättningar äro av största betydelse för sådana barn, det är säkert. Om någonting bättre än skidåkning med denna idrotts möjlighet till frihet och initiativ, till energiutlösning och rogivande sysselsättning finns helt säkert inte.

Tyvärr ha vi även här det gamla eviga problemet. Det regnar välling, men sleven, sleven! Massor av de barn, som allra bäst behöva komma ut och åka skidor, få vackert stanna inne, därför att de sakna skidor. Hur välgörande skidåkningen än är och hur god penningplacering ett inköp av skidor än är samt hur gärna man än vill köpa barnen skidor, ställer detta sig i många fall alldeles omöjligt med hänsyn till hemmets ekonomi.»

Efter att hava lämnat uppgift om, att i vissa klasser i Kungsholms folkskola i Stockholm 35 % av barnen sakna egna skidor, skriver Wide vidare:

»Hur siffrorna ställa sig från andra skolor låter jag vara osagt. Men man torde kunna utgå ifrån, att ett mycket stort behov av hjälp för anskaffning av skidor åt fattiga barn förefinnes i landet.

Vi ha här enligt mitt ringa förmenande en viktig social fråga och en befolkningsfråga samt en fråga att observera just nu i idrottens överflöd. Vi borde — bildligt talat — riva loss bräder i vissa läktarbyggen och göra skidor åt fattiga barn i stället.»

Signaturen »*Kalmar*» (direktören W. Björneman i Norrköping) skriver under rubriken »Idrottsvallar och Vallaremän» (Idrottsbladet den 3/1 1938) bl. a. följande:

»Det står klart för varje idrottsledare, som arbetar i ett större samhälle, att tendensen mer och mer blir den, att man snarast möjligt söker sig ut till landet — till campingplatserna och till badstränderna. Idrottsplatserna i städerna stå sorgligt tomma. De tränandes antal är försvinnande litet, och att anordna tävlingar under sommartid är något ganska vanskligt.

Många av dem, som nu fly städernas idrottsplatser, göra det icke därför att de sky träningen, men av den anledning, att de snarast möjligt vilja bort från staden — vilket är mycket förklarligt. Svensk fri idrott kan icke vara betjänt med denna idrottsplats- och stadsflykt under nära tre månader varje år. Den behöver fullt tränande ungdomar för att kunna hålla en av våra största idrottsliga tillgångar på toppen. Den behöver ständigt nytt, tävlingsvilligt blod. Inte människor av den typ, som lätt skapas ute på campingplatser, där man alltför mycket lever i avkopplingens och bekvämlighetens tecken, utan ungdom av den typ, som både kan koppla av och längta efter att hålla sin kropp i toppform.

Jag kan icke se annat än att det blir oundgängligen nödvändigt att skapa enkla tränings- eller lekvallar intill våra stora bad- och campingplatser, där idrottsfolket kan få tillfälle till både träning och tävling under lek — där de själva få utlopp för egen träningsvilja — och icke det minst viktiga, där de bland de stora massorna kunna göra propaganda för den fria idrotten, brottningen, handbollen o. s. v.»

Dessa uttalanden ge en bild av situationen sådan den i verkligheten är. Tävlingsidrotten är ej längre någon den stora massans angelägenhet. Det är endast ett försvinnande fåtal, som deltaga i tävlingar. Menige man söker sig ut i naturen i år från år växande antal och i den mån den tidpunkt rycker närmare, då inom

olika arbetsområden en icke för kortvarig, lagstadgad semester tillerkännes arbetarna, inställer sig med ökad styrka kravet på att det allmänna — såväl staten som resp. kommuner — gör det möjligt för medborgarna att under fritiden erhålla tillgång till lämpliga och för individen icke för kostsamma rekreativsmöjligheter.

I statsrådets och chefens för socialdepartementet diktamen till statsrådsprotokollet den 28/5 1937 säges bl. a., att tillhandahållandet i erforderlig utsträckning av inkvarteringsmöjligheter, tillgängliga för breda lager av folket, säkerligen förutsätter ett genomfört samarbete med de olika frivilliga sammanlutningar, som redan äro verksamma på området. Då dessa organisationers ekonomiska resurser äro begränsade, blir det nödvändigt att närmare undersöka, i vad mån det allmänna, organisatoriskt och ekonomiskt, kan tänkas främja utvecklingen genom planmässiga åtgärder. Vidare säges i nämnda diktamen, att den anbefallda utredningen, med hänsyn till dess omfattning, bör bedrivas i etapper. Särskilt synes det — säger socialministern — böra övervägas, om icke med fördel viss försöksverksamhet, med anlitande av lämpligt organ, kan komma till stånd.

Då de sakkunniga för »Fritidsutredningen» under innevarande år sannolikt komma att framlägga förslag till åtgärder av olika slag i nyss antydd riktning och då i statsverkspropositionen icke några medel förutsetts för dylika åtgärder, har det synts oss vara angeläget, att riksdagen redan nu ger Kungl. Maj:t anvisning om, att hinder icke möter att för den eller de åtgärder, som av de sakkunniga föreslås och vilka Kungl. Maj:t prövar vara av sådant allmänt och hälsofrämjande intresse, att bidrag från statens sida erfordras för sådana åtgärders förverkligande, disponera medel ur »fonden för idrottens främjande».

Med stöd av det anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala, att hinder icke möter för Kungl. Maj:t att disponera medel ur »fonden för idrottens främjande» jämväl för åtgärder, som avse att främja ett sunt friluftsliv.

Stockholm den 22 januari 1938.

Ruth Gustafson.

Allan Andersson.